

Agnieszka Jakubowska

Regionalny aspekt zróżnicowania aktywności ekonomicznej na przykładzie województwa zachodniopomorskiego

---

Ekonomiczne Problemy Usług nr 98, 449-462

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Agnieszka Jakubowska
Politechnika Koszalińska

REGIONALNY ASPEKT ZRÓŻNICOWANIA AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Wprowadzenie

Obserwowane współcześnie przewartościowanie w postrzeganiu głównych czynników determinujących rozwój społeczno-gospodarczy spowodowało, że w centrum uwagi naukowców i decydentów gospodarczych znalazły się tak zwane zasoby niematerialne oparte na potencjale innowacji, wiedzy i informacji. Zmiany związane z przechodzeniem do tak zwanej gospodarki opartej na wiedzy (GOW)¹ jednoznacznie uwidoczniły przewagę konkurencyjną nie tylko przedsiębiorstw, ale również państw i regionów dysponujących zaawansowanymi systemami informatycznymi, warunkującymi powstawanie innowacji i ich transfer. W konsekwencji widoczne jest przeskalowanie poziomu analizy procesów społeczno-gospodarczych z poziomu narodowego na poziom międzynarodowy (globalny) i regionalny. Region stał się główną płaszczyzną projektowania i realizacji procesów ekonomicznych i polityki gospodarczej². Współczesne teorie rozwoju

¹ Gospodarka oparta na wiedzy (GOW) to taka, w której „wiedza jako taka (nakłady i stan wiedzy) staje się ważniejszym czynnikiem determinującym tempo rozwoju i poziom rozwoju gospodarczego od nakładów i stanu (wolumenu) środków trwałych” (zob. L. Zienkowski, *Gospodarka „oparta na wiedzy” – mit czy rzeczywistość?*, w: *Wiedza a wzrost gospodarczy*, red. L. Zienkowski, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2003, s. 15). OECD definiuje ją natomiast jako bezpośrednio opartą na produkcji, dystrybucji oraz wykorzystaniu wiedzy i informacji, zakładając, że jedyną trwałą podstawą sukcesu ekonomicznego jest obecnie kapitał intelektualny (zob. *Knowledge Management in the Learning Society. Educations and Skills*, Center for Educational Research and Innovation, OECD 2000).

² W ostatnich latach w naukach ekonomicznych nastąpił ponowny wzrost zainteresowania regionem jako organizacją życia gospodarczego oraz oddziaływania politycznego. Należy jednakże

regionalnego warunkują natomiast aktywność gospodarczą na poziomie regionu przez skalę występowania procesów innowacyjnych oraz funkcjonowanie regionalnych sieci powiązań i współpracy.

Celem artykułu jest przedstawienie analizy problemu przestrzennej alokacji aktywności gospodarczej na poziomie powiatów województwa zachodniopomorskiego. Realizację tego zamierzenia oparto przede wszystkim na badaniu wskaźników wyznaczających koniunkturę gospodarczą województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2010, opracowanych dla poziomu NUTS 4. Pozwoliło to na stworzenie perspektywy analitycznej w ujęciu dynamicznym badanych procesów i w konsekwencji na określenie poziomu skorelowania zmian w aktywności gospodarczej w badanych, przestrzennie zróżnicowanych obszarach. Zasadniczą część analizy poprzedzono krótkim wprowadzeniem do problemu przestrzennej alokacji aktywności ekonomicznej w kontekście osiągnięć teorii ekonomii. Ukazano również specyfikę gospodarczą województwa zachodniopomorskiego na tle innych województw w Polsce.

1. Problem przestrzennej alokacji aktywności gospodarczej w teoriach ekonomicznych

Problem przestrzennego zróżnicowania aktywności ekonomicznej to jeden z głównych problemów współczesnej ekonomii. Wciąż odczuwany jest pewien niedosyt w jednoznacznym określeniu przyczyn różnic w poziomie produktu krajowego brutto, stopie bezrobocia i strukturze gospodarczej obserwowanej w regionach o parametrach zbliżonych geograficznie. Podejmowane w literaturze próby wyjaśnienia „sił” determinujących przestrzenną alokację aktywności ekonomicznej starają się wyjść z analizą problemu poza kwestie mechanizmów rynku pracy i lokalnych efektów makroekonomicznych.

Klasyczne teorie ekonomiczne, identyfikując czynniki determinujące występowanie regionalnego zróżnicowania aktywności ekonomicznej, z jednej strony

---

podkreślić, że w literaturze przedmiotu można zauważyć dużą dowolność w interpretacji pojęcia region, a w konsekwencji duży nieporządek analityczny. W regionalnym kontekście procesów innowacyjnych wykorzystywane są różne skale przestrzenne, takie jak miasta, aglomeracje, regiony wyodrębnione w sferze teoretycznej oraz na indywidualne potrzeby analiz empirycznych (zob. A. Nowakowska, *Regionalny kontekst procesów innowacyjnych*, w: *Budowania zdolności innowacyjnych regionów*, red. A. Nowakowska, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2009, s. 22).

wymieniają te, które są związane z charakterystyką podaży, z drugiej zaś wynikające z lokalnego i globalnego popytu na pracę³. Początkowe przyjęcie założenia o doskonałej alokacji czynników wytwórczych, będące – wydawałoby się – naturalną konsekwencją racjonalności postępowania wszystkich uczestników rynku, spowodowało, że w miarę postępowania rewolucji przemysłowej, skutkującej pogłębiającymi się różnicami w rozwoju poszczególnych regionów, neoklasyczna teoria przestała być użyteczna do wyjaśniania rzeczywistości gospodarczej⁴.

Odpowiedzią na potrzebę wyjaśnienia dysproporcji w rozwoju regionalnym były na przełomie lat 50. XX wieku poglądy takich ekonomistów, jak C. Hirschmann, G. Myrdal i F. Perroux, dowodzących w swych teoriach, że przynajmniej w krótkim okresie siły wolnorynkowe prowadzą wręcz do nasilania procesów inicjujących pogłębiające się zróżnicowanie aktywności gospodarczej w poszczególnych regionach. G. Mardal dowodził, że nierówności regionalne mają charakter „kumulatywny”, ponieważ opisany przez niego tak zwany efekt wiru (*backwash effect*) powoduje wysysanie zasobów (kapitału, ale także siły roboczej i towarów) z regionów zacofanych gospodarczo przez lokalne centra wzrostu. Co prawda, w długim okresie należałoby się spodziewać ekspansji tych centrów na regiony zacofane, jednak tak zwany efekt rozprysku (*spread effect*) nie jest ani pewny, ani na tyle skuteczny, żeby wyrównać dysproporcje regionalne.

Teorię lokalnych centów wzrostu rozwinął w swojej koncepcji polaryzacji F. Perroux. Zgodnie z jej założeniem, dynamiczny rozwój jest inicjowany w tak zwanych biegunach wzrostu, które na podobieństwo pól magnetycznych przyciągają zasoby z innych obszarów, tworząc efekt polaryzacji⁵. W teorii założono również, że po pewnym czasie powinien pojawić się efekt rozproszenia, polegający na pobudzeniu wzrostu obszarów pierwotnie „wypłukanych”. Efekt ten miał być naturalną konsekwencją rozwijających się powiązań między podażą i popytem.

---

³ Twórcy ekonomii klasycznej nie przywiązywali zbyt dużej wagi do problemu zróżnicowania aktywności ekonomicznej na poziomie regionów, co wynikało z przyjęcia założenia o racjonalnym zachowaniu podmiotów gospodarczych, zgodnie z którym maksymalizujący zysk posiadacze kapitału będą dążyć do jego lokowania w miejscu o najniższych kosztach z jednoczesnym poszukiwaniem przez siłę roboczą miejsc o najlepszych warunkach wynagradzania. Przyjęcie tego typu założeń odrzuca więc możliwość dużych różnic w rozwoju i zamożności poszczególnych regionów.

⁴ Należy jednakże podkreślić, że na gruncie neoklasycznej teorii alokacji podejmowano próby wyjaśnienia przyczyn przestrzennego różnicowania w rozkładzie aktywności gospodarczej. Należałoby tu wymienić takie nazwiska, jak W. Christaller, W. Isard czy M. Weber, zwany ojcem współczesnej analizy alokacji (zob. B. Rokicki, *Teoria ekonomiczna a regionalne zróżnicowanie rynku pracy*, Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2008).

⁵ Szerzej tamże.

Pierwotna polaryzacja rozwoju miałyby więc prowadzić do procesu konwergencji rozbudzonej aktywności gospodarczej⁶.

Odpowiedzią na ułomności teorii zróżnicowania regionalnego opartych na neoklasycznych modelach wzrostu było opracowanie na początku lat 90. XX wieku koncepcji nowej geografii ekonomicznej (NGE). Teoria ta, opierając się na efektach skali, miała wyjaśnić przyczyny długookresowego utrzymywania się lub wręcz narastania zróżnicowań regionalnych. Zróżnicowanie to miał wyjaśniać model tak zwanego rdzenia i peryferii, zakładający istnienie określonych procesów, które są w stanie trwale różnicować poziom aktywności poszczególnych regionów. Jego głównym odkryciem było stwierdzenie, że pewne rodzaje działalności podlegające efektom skali nigdy nie będą równomiernie rozłożone w przestrzeni⁷. Mają to tłumaczyć powiązania popytowo-podażowe, powodujące, że koncentracja aktywności gospodarczej w ramach jednego obszaru jest opłacalna zarówno dla przedsiębiorstw, które zyskują dostęp do większego rynku zbytu, jak i dla zasobu siły roboczej mogącego wynegocjować wyższe wynagrodzenie. W konsekwencji koncentracja produkcji jest samonapędzającym się procesem⁸.

2. Zróżnicowanie aktywności gospodarczej na poziomie województw w Polsce

Do ukazania zróżnicowania aktywności gospodarczej w polskim województwie wykorzystano dwa podstawowe mierniki koniunktury: stopę bezrobocia rejestrowanego oraz poziom dochodu w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Analizę oparto na danych Głównego Urzędu Statystycznego w ujęciu rocznym

---

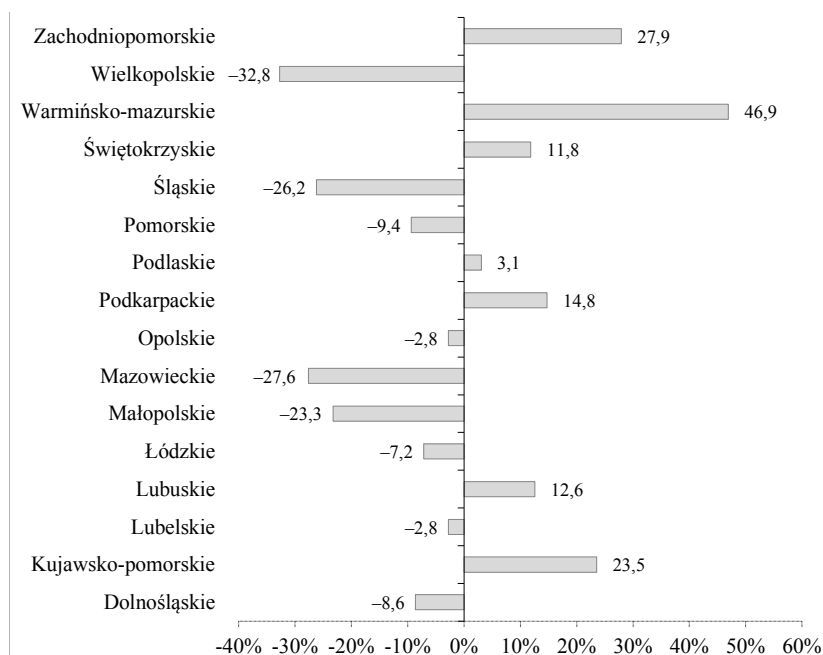
⁶ Zob. E. Wojnicka, *Teorie rozwoju regionalnego, koncepcja systemu innowacyjnego i nowe teorie wzrostu*, w: *Przestrzenne i regionalne zróżnicowania ośrodków wzrostu. Polaryzacja a wyrównywanie szans rozwojowych. Przesłanki dla kształtowania polityki regionalnej państwa*, red. E. Wojnicka, Ekspertyza dla Departamentu Polityki Regionalnej Ministerstwa Gospodarki i Pracy, Warszawa, styczeń 2005, s. 7–8.

⁷ Nowa geografia ekonomiczna, uwzględniająca cechy i tendencje rozwojowe zachodzące na różnych terytoriach, stała się podstawą filozofii nowej polityki regionalnej. W ujęciu geograficznym mechanizmy rządzące rozwojem uwypuklają korzyści dużych, wysoko wyspecjalizowanych terytoriów, charakteryzujących się wykorzystaniem wysokiej technologii i elastycznymi rynkami pracy.

⁸ Nowoczesne teorie rozwoju regionalnego podkreślają jednoznaczną rolę aglomeracji w przestrzennym rozwoju aktywności gospodarczej, nie wskazują natomiast jednoznacznie, czy efekty te można uznać za pozytywne. Próbę oceny efektu aglomeracji netto na gruncie polskim zaprezentowano m.in. w artykule A. Burdziak, A. Myślińska, *Ekonometryczna weryfikacja efektu aglomeracji netto w gospodarce polskiej w latach 2000–2005*, „Studia Regionalne i Lokalne” 2008, nr 2 (32), s. 72–91.

dla poziomu NUTS 2 za 2010 rok – poziom dochodu, oraz za 2011 rok – stopa bezrobocia. Ocena zróżnicowania aktywności gospodarczej między poszczególnymi województwami oparto na badaniu relacji analizowanych parametrów do wartości średniej oraz określeniu rozstępu i odchylenia standardowego.

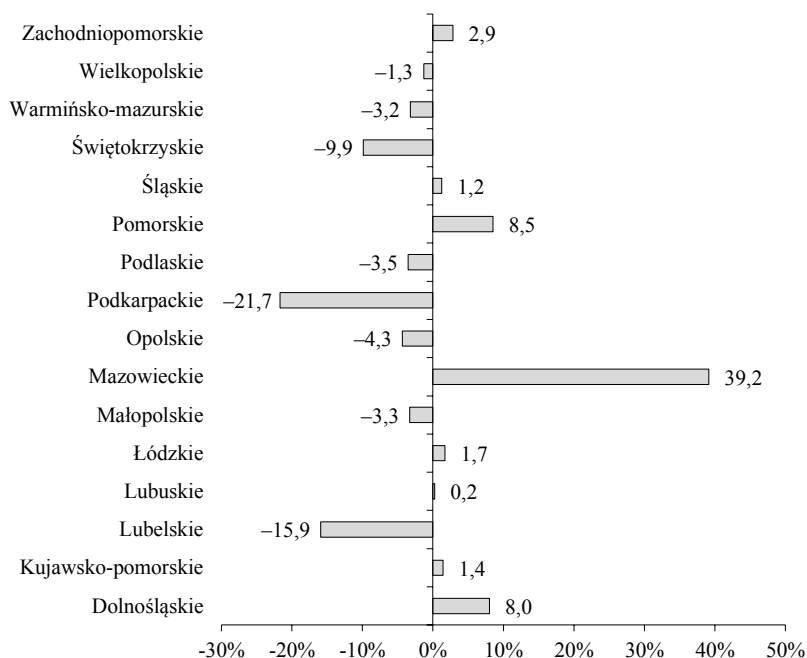
W analizowanym 2011 roku średnia stopa bezrobocia rejestrowanego dla wszystkich województw wyniosła 13,7 pkt proc. przy odchyleniu standardowym na poziomie 3,03 pkt proc. Rozstęp w obserwowanej wartości wyniósł 10,9 pkt proc. co wynikało z faktu, że w województwie o najwyższej stopie bezrobocia (warmińsko-mazurskie – 20,1 pkt proc.) wskaźnik ten był na poziomie 118% wartości obserwowanej w województwie o najniższej stopie bezrobocia (wielkopolskie – 9,2 pkt proc.). Rozkład różnicy w stopie bezrobocia rejestrowanego w stosunku do średniej krajowej w poszczególnych województwach przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1. Rozkład różnicy w stopie bezrobocia w stosunku do średniej krajowej w poszczególnych województwach – ujęcie procentowe (stopa bezrobocia rejestrowanego – 2011 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w *Strategia rozwoju kraju, podstawowe wskaźniki*, GUS, Warszawa, marzec 2012.

Duże rozbieżności między aktywnością ekonomiczną poszczególnych województw są również widoczne w analizie rozkładu wskaźnika poziomu dochodu w przeliczeniu na osobę. Za względu na dostępność danych jako zakres czasowy badania przyjęto 2010 rok. W okresie tym średni miesięczny poziom dochodu na osobę dla wszystkich województw wynosił 1105,90 zł przy odchyleniu standardowym na poziomie 114,50 zł. Rozstęp w obserwowanej wartości wynosił 673,00 zł, co wynikało z faktu, że w województwie o najwyższym poziomie dochodu (mazowieckie – 1539,00 zł/os.) wskaźnik ten był o ponad 77% wyższy od wartości obserwowanej w województwie o najniższym poziomie dochodu (podkarpackie – 866,00 zł/os.). Rozkład różnicy w poziomie dochodu w przeliczeniu na osobę w stosunku do średniej krajowej w poszczególnych województwach przedstawiono na rysunku 2.

Rysunek 2. Relacja różnicy w poziomie dochodu w przeliczeniu na osobę w stosunku do średniej krajowej w poszczególnych województwach (2010 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w *Strategia rozwoju...*

Oparta na wybranych wskaźnikach analiza alokacji aktywności gospodarczej na terenie Polski wykazała, że można mówić o stosunkowo dużych dysproporcjach

między poszczególnymi województwami. Takie zróżnicowanie wewnętrzne kraju na poziomie regionalnym nie tylko potwierdza założenia nowoczesnych teorii rozwoju regionalnego, lecz jest naturalną konsekwencją wpisywania się Polski w tendencje obserwowane w liberalnych gospodarkach modelu anglosaskiego.

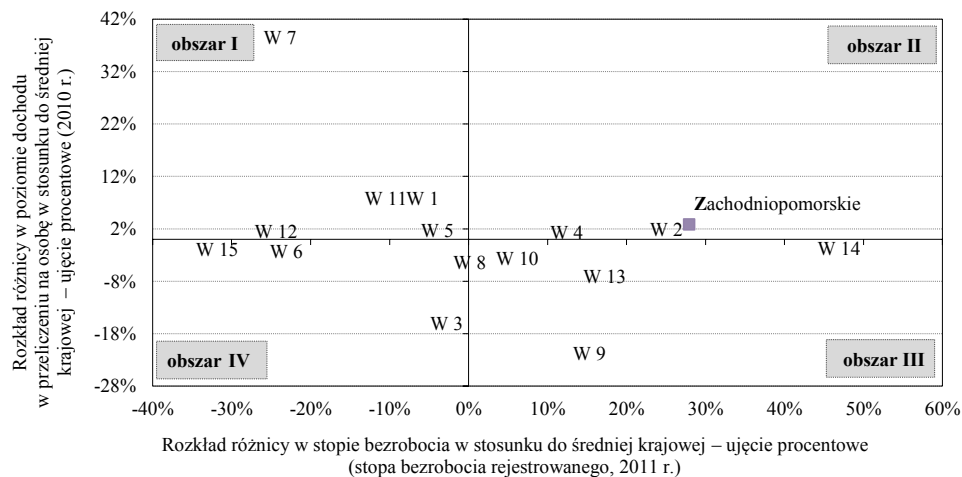
3. Województwo zachodniopomorskie na mapie aktywności gospodarczej

Województwo zachodniopomorskie zajmuje powierzchnię 22 892 km², co daje mu piąte miejsce pod względem wielkości w Polsce, obejmuje bowiem 7,3% powierzchni kraju. Liczba ludności wynosi 1 692,9 tys. osób, co stanowi 4,5% ludności Polski. Województwo dzieli się na 21 powiatów (w tym 3 grodzkie) i 114 gmin (11 miejskich, 51 miejsko-wiejskich i 52 wiejskich). W województwie znajdują się 63 miasta i 3128 wsi. Charakterystyczną cechą województwa zachodniopomorskiego jest skupienie potencjału demograficznego w zachodniej i wschodniej części województwa, podczas gdy środkowa część jest słabo zaludniona. Największymi miastami województwa są: Szczecin (407,8 tys. mieszkańców), Koszalin (107,4 tys. mieszkańców), Stargard Szczeciński (70,2 tys. mieszkańców), Kołobrzeg (44,9 tys. mieszkańców), Świnoujście (40,9 tys. mieszkańców), Szczecinek (38,5 tys. mieszkańców).

Województwo zachodniopomorskie, należąc do grupy województw o dużym udziale gospodarki postpegeerowskiej, jest zaliczane do regionów o najwyższym poziomie bezrobocia. Pomimo trudnej sytuacji na lokalnych rynkach pracy, z przeprowadzonej analizy wynika, że plasuje się ono w czołówce województw o najwyższym dochodzie w przeliczeniu na osobę. W roku 2010 zajęło ono w tej kategorii czwarte miejsce (rys. 2).

Do określenia pozycji województwa zachodniopomorskiego na mapie aktywności gospodarczej stworzono macierz uwzględniającą wcześniej określone relacje stopy bezrobocia i poziomu dochodu na mieszkańca w stosunku do średniej krajowej. Miejsce województwa zachodniopomorskiego na tle innych województw w Polsce przedstawiono na rysunku 3. Wynika z niego, że województwo zachodniopomorskie należy do grupy województw obszaru II, czyli charakteryzuje się wyższą niż przeciętna stopą bezrobocia oraz wyższym niż średni poziom dochodu w przeliczeniu na osobę. Świadczy o dobrym klimacie koniunktury gospodarczej w województwie, lecz ukazuje również nieefektywność lokalnych rynków pracy w absorpcji wolnych zasobów. Przedstawiona mapa relacji wskazuje jednocześnie

W 1	Dolnośląskie	W 6	Małopolskie	W 11	Pomorskie
W 2	Kujawsko-pomorskie	W 7	Mazowieckie	W 12	Śląskie
W 3	Lubelskie	W 8	Opolskie	W 13	Świętokrzyskie
W 4	Lubuskie	W 9	Podkarpackie	W 14	Warmińsko-mazurskie
W 5	Łódzkie	W 10	Podlaskie	W 15	Wielkopolskie

Rysunek 3. Mapa zależności stopy bezrobocia i poziomu dochodu na osobę od średniej krajowej w badanych województwach

Źródło: opracowanie własne.

nie na niejednorodną reakcję badanych województw na zachowania koniunktury krajowej – brakuje widocznej korelacji między względnym poziomem dochodu osiąganego przez mieszkańców a wielkością względnej stopy bezrobocia w badanych obszarach w odniesieniu do średniej krajowej.

4. Alokacja aktywności gospodarczej w powiatach województwa zachodniopomorskiego

Do oceny skali różnic w poziomie aktywności gospodarczej powiatów województwa zachodniopomorskiego wykorzystano dane dostępne na portalu e-region Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego⁹. Badano 21

⁹ Wortal jest dostępny pod adresem: www.eregion.wzp.pl/.

powiatów województwa zachodniopomorskiego, w tym 3 grodzkie. W analizie wykorzystano następujące wskaźniki: liczbę podmiotów MŚP na tysiąc mieszkańców, nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze na tysiąc mieszkańców, roczne dochody PIT i CIT *per capita* oraz stopę bezrobocia rejestrowanego. Dla ukazania tendencji w zamianie koniunktury w poszczególnych powiatach analizę wybranych wskaźników przeprowadzono w ujęciu dynamicznych dla lat 2005–2010. Główne statystyki dla poszczególnych zmiennych, liczone dla grupy 21 powiatów, przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1

Wybrane statystyki dla powiatów województwa zachodniopomorskiego

Zmienne	Średnia	Rozstęp	Minimum	Maksimum	Odchylenie standardowe	N
Liczba podmiotów MŚP na tysiąc mieszkańców (2010 r.)	120,1	92,0	83,4	175,4	29,4	21,0
Dynamika liczby podmiotów MŚP na tysiąc mieszkańców (2010 : 2006)	107,2	17,1	98,5	115,6	4,3	21,0
Podmioty gospodarcze nowo zarejestrowane na tysiąc mieszkańców (2010 r.)	11,6	7,3	8,7	16,0	2,0	21,0
Dynamika liczby podmiotów nowo zarejestrowanych na tysiąc mieszkańców (2010 : 2006)	115,8	57,4	83,8	141,2	15,7	21,0
Dochody PIT i CIT <i>per capita</i> rocznie w 2009 r. (zł)	12 826,3	11 515,8	9 398,6	20 914,3	3 073,4	21,0
Średnioroczna dynamika zmian w dochodach PIT i CIT <i>per capita</i> w latach 2005–2009	109,1	8,8	103,8	112,6	1,8	21,0
Stopa bezrobocia rejestrowanego (%) (2010 r.)	21,2	19,8	9,6	29,4	6,3	21,0
Średnioroczna dynamika stopy bezrobocia w latach 2006–2010	94,7	11,6	91,5	103,1	2,5	21,0

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z tabeli 1, w badanych powiatach, można zaobserwować duże rozbieżności w poziomie badanych wskaźników. Świadczą o tym zarówno wielkości rozstępu w stosunku do wartości średniej, jak i wielkość odchylenia standar-

dowego. Rozstęp niektórych wskaźników jest na poziomie około 80–90% średniej wartości zmiennej. Przykładowo, wskaźnik liczby podmiotów MŚP przypadający na mieszkańca – rozstęp na poziomie 76,6% wartości średniej, wskaźnik poziomu dochodu PIT i CIT *per capita* – 89,8%, a wskaźnik stopy bezrobocia – odpowiednio 93,3% średniej wartości zmiennej. Analiza dynamiki poszczególnych kategorii ekonomicznych również wskazuje, że w ciągu obserwowanych pięciu lat tempo zmian podstawowych wskaźników charakteryzujących aktywność gospodarczą w poszczególnych powiatach miało różne nasilenie.

Graficzną ilustrację przestrzennego zróżnicowania aktywności ekonomicznej w badanych powiatach zaprezentowano jako macierze, pozycjonując obiekty według kryterium liczby podmiotów MŚP na tysiąc mieszkańców w relacji do dochodu PIT i CIT *per capita* (rys. 4a) oraz liczby podmiotów nowo zarejestrowanych na tysiąc mieszkańców w relacji do stopy rejestrowanego bezrobocia (rys. 4b). Dla ukazania tendencji do zmian tych relacji w czasie dokonano pozycjonowania powiatów w analogicznych macierzach, uwzględniając dynamikę zmian obserwowanych wskaźników w ciągu pięciu lat (rys. 4b i 5b). Przerwane linie oznaczają wartości średnie dla obserwowanej zmiennej. Oznaczenia na rysunkach wyjaśniono w tabeli 2.

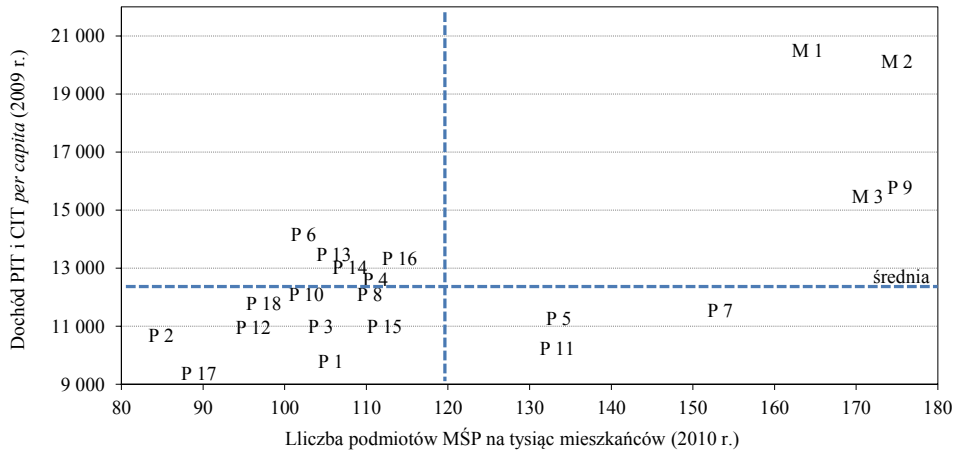
Tabela 2

Oznaczenia powiatów przyjęte w analizie

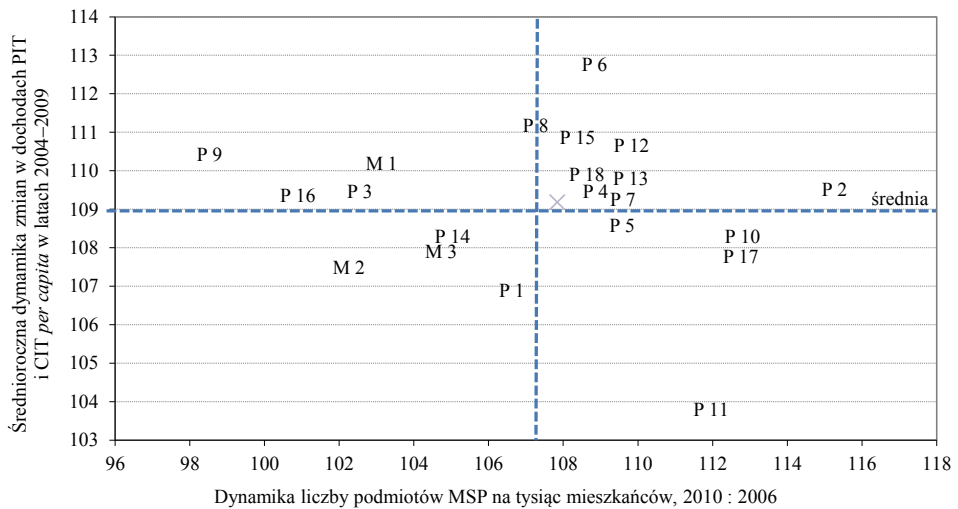
Oznaczenie	Powiat	Oznaczenie	Powiat	Oznaczenie	Miasto
P 1	białogardzki	P 10	myśliborski	M 1	Szczecin
P 2	choszczeński	P 11	policki	M 2	Koszalin
P 3	drawski	P 12	pyrzycki	M 3	Świnoujście
P 4	goleniowski	P 13	stargardzki		
P 5	gryficki	P 14	szczecinecki		
P 6	gryfiński	P 15	sławieński		
P 7	kamieński	P 16	wałeckie		
P 8	koszaliński	P 17	łobeski		
P 9	kołobrzeski	P 18	świdwiński		

Źródło: opracowanie własne.

a) w ujęciu wartości nominalnych

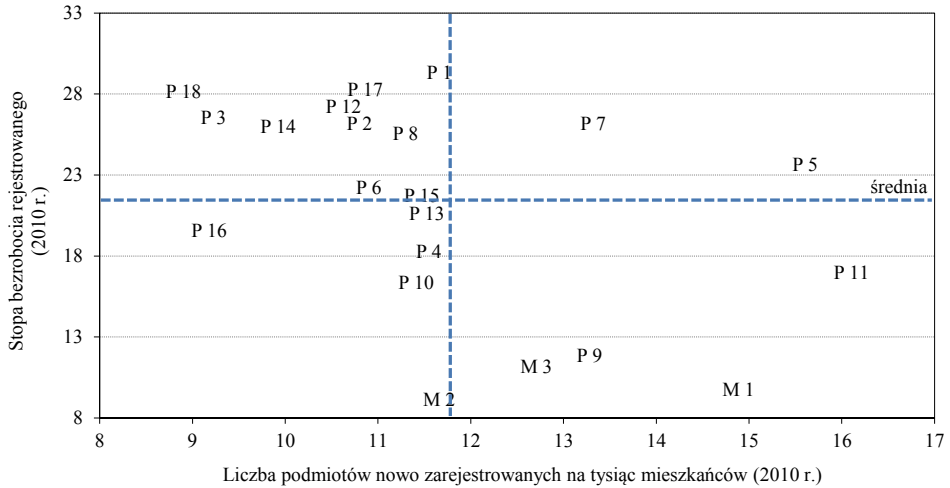
b) w ujęciu dynamicznym (procentowo)

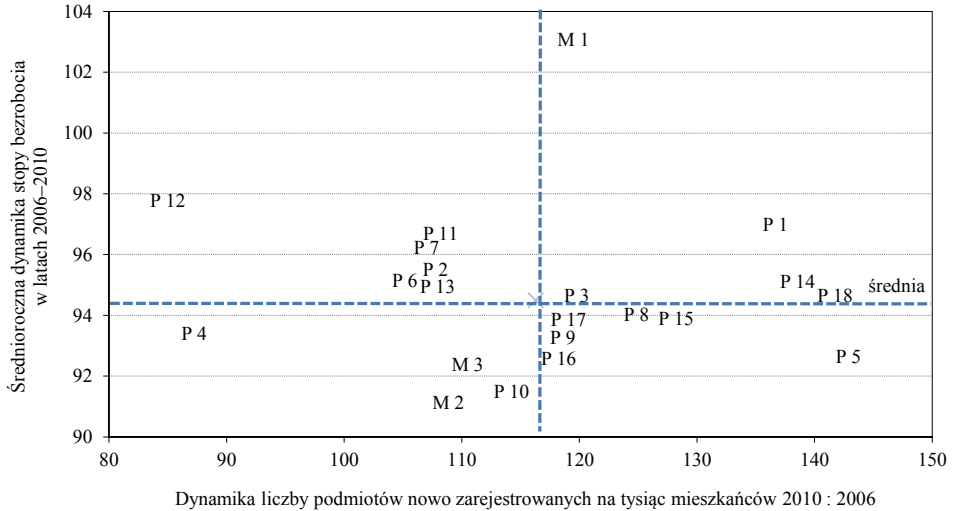
Rysunek 4. Pozycjonowanie powiatów według kryterium liczby podmiotów MŚP na tysiąc mieszkańców w relacji do dochodu PIT i CIT *per capita*

Źródło: opracowanie własne.

a) w ujęciu wartości nominalnych

b) w ujęciu dynamicznym (procentowo)

Rysunek 5. Pozycjonowanie powiatów według kryterium liczby podmiotów nowo zarejestrowanych na tysiąc mieszkańców w relacji do stopy bezrobocia rejestrowanego

Źródło: opracowanie własne.

Zakończenie

Z przeprowadzonego pozycjonowania powiatów województwa zachodniopomorskiego w relacjach opisujących aktywność ekonomiczną tych obszarów wynika znaczne zróżnicowanie w poziomie, tempie i kierunku zmian parametrów przyjętych do badania. Analiza nominalnych wartości zmiennych pokazała znaczną przewagę powiatów o właściwościach aglomeracyjnych – powiatów grodzkich; czyli Szczecina, Koszalina, Świnoujścia. Charakteryzowały się one najwyższymi, znacznie odbiegającymi od średniej wartościami dochodów PIT i CIT oraz liczby zarejestrowanych podmiotów MŚP w przeliczeniu na mieszkańca (rys. 4a). Ponadto powiaty te miały również najniższą stopę bezrobocia rejestrowanego (rys. 4b). Podobną do powiatów grodzkich charakterystykę miał również powiat kołobrzeski. Z analizy zmiennych w ujęciu dynamicznym (rys. 4b i 5b) wynika, że powiaty grodzkie osiągały wyniki zbliżone do średnich wartości obserwacji.

Na podstawie analizy przestrzennej alokacji aktywności ekonomicznej w województwie zachodniopomorskim można potwierdzić tezę o naturalnym procesie przestrzennej koncentracji procesów gospodarczych i tworzeniu się lokalnych biegunów wzrostu. Proces ten wyrażony jest i w poziomie dochodów osiąganym w poszczególnych regionach, jak również w regionalnym zróżnicowaniu stopy bezrobocia.

Literatura

- Burdziak A., Myślińska A., *Ekonometryczna weryfikacja efektu aglomeracji netto w gospodarce polskiej w latach 2000–2005*, „Studia Regionalne i Lokalne” 2008, nr 2 (32).
- Knowledge Management in the Learning Society. Educations and Skills*, Center for Educational Research and Innovation, OECD 2000.
- Krugman P., *Increasing returns and economic geography*, Working Paper No. 3275, National Bureau of Economic Research 1991.
- Martin P., Ottaviano G., *Growing Locations: Industry Location in a Model of Endogenous Growth*, „European Economic Review” 1999, No. 43.
- Nowakowska A., *Regionalny kontekst procesów innowacyjnych*, w: *Budowania zdolności innowacyjnych regionów*, red. A. Nowakowska, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2009.

Rokicki B., *Teoria ekonomiczna a regionalne zróżnicowanie rynku pracy*, Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2008.

Strategia rozwoju kraju, podstawowe wskaźniki, GUS, Warszawa 2012.

Szmyt W., *Teorie rozwoju regionalnego ze szczególnym uwzględnieniem modelu rdzenia i peryferii*, w: *Problemy globalizacji, regionalizacji i transformacji gospodarki dekady lat dziewięćdziesiątych*, red. L. Olszewski, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1999.

Wojnicka E., *Teorie rozwoju regionalnego, koncepcja systemu innowacyjnego i nowe teorie wzrostu*, w: *Przestrzenne i regionalne zróżnicowania ośrodków wzrostu. Polaryzacja a wyrównywanie szans rozwojowych. Przestanki dla kształtowania polityki regionalnej państwa*, red. E. Wojnicka, Ekspertyza dla Departamentu Polityki Regionalnej Ministerstwa Gospodarki i Pracy, Warszawa, styczeń 2005.

Zienkowski L., *Gospodarka „oparta na wiedzy” – mit czy rzeczywistość?*, w: *Wiedza a wzrost gospodarczy*, red. L. Zienkowski, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2003.

REGIONAL DIVERSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITY BASED ON THE EXAMPLE OF WEST POMERANIA PROVINCE

Summary

The problem discussed in this article concerns the aspect of regional differences in the level of economic activity. This issue is one of the major problems of modern economics. This article aims to explain the reasons for the differences in the development rate of individual regions, as well as differences in local labour markets. It presents the classical and modern theories of regional development. Particular attention was paid to regional differences in West Pomerania Province.